

I

**KRONIKA FRANJEVAČKOG SAMOSTANA U BRODU NA SAVI II
(1806.–1833.): Zapisnik ili knjiga bilješki Samostana Presvetoga Trojstva u
Brodu u Slavoniji. Izdanje Ogranka Matice hrvatske Slavonski Brod, Hrvat-
skog instituta za povijest – Odjel za povijest Slavonije, Srijema i Baranje,
franjevačkog samostana u Slavonskom Brodu i Povijesnog arhiva u Slavon-
skom Brodu. Za tisak priredio dr. Josip Barbarić. Uredio P. Egidije Stjepan
Biber. Slavonski Brod, 1997., 453 str.**

Kronika Franjevačkog samostana u Brodu na Savi II (1806.–1833.) nastavak je Kronike (1706.–1787.) izašle 1995. godine od istih izdavača. Devetnaestogodišnji prekid kontinuuma bilježenja događaja u Kronici predstavlja razdoblje privremenog prestanka djelovanja samostana u Brodu slijedom uredbe Josipa II. kojom se zabranjuje djelovanje nekih crkvenih redova. Oba dijela kronike izvanredan su doprinos razumijevanju ne samo Broda onog vremena nego i čitave Krajine, a osvjetljavaju se i ncka zbivanja u Europi 18. i 19. stoljeća.

Druga knjiga Kronike započinje svečanim uvodom obnovitelja, ponajboljeg i svakako najpoznatijeg kroničara Kronike Franjevačkog samostana u Brodu na Savi, franjevca, lektora filozofije i teologije, Marijana Lanosovića. Lanosović određuje koncepciju Kronike, tj. događaje opisane u Kronici dijeli u tri grupe nazvane imenima: »Crkveni događaji« (»Ecclesiastica«), »Kućni događaji« (»Domestica«) te »Javni događaji« (»Politica« ili »Extranea«). Tu podjelu poštuje i izdavač te, paralelno, u latinskom izvorniku i hrvatskom prijevodu donosi presjek života prve polovice 19. stoljeća od mikrokozmosa samog samostana do »burovitih« zbivanja napoleonskih ratova.

Kroničar glavni naglasak stavlja na zbivanja crkvene povijesti, od gradnje i dogradnje župne crkve svetog Stjepana, odnosa franjevaca i središnje crkvene uprave u Dakovu do pastoralnih i prosvjetiteljskih djelatnosti franjevaca u Brodu i Kapistranskoj provinciji. No, historičaru, kao i širem čitateljskom krugu, puno su zanimljiviji »Kućni« i »Javni događaji«. Kućni događaji, osim opisa života samostana, daju izvanredan pregled strukture stanovništva i zanimanja u ondašnjem vojnom komunitetu Brod. Izvješća o radovima na samostanu, o izvođačima, o cijenama radova i cijenama materijala, izvješća o donatorima te darovanim predmetima i namirnicama vrijedan su doprinos proučavanju strukture svakodnevnog života u Slavoniji u osamnaestom i prvoj polovici devetnaestog stoljeća. Dio nazvan »Javni život« donosi izvješća raspona od vijesti o Napoleonovim ratovima i srpskim ustancima, izvješća o zasjedanjima zajedničkog Sabora u Budimu, vijesti o zvjerstvima Francuza u Dalmaciji, preko izvješća o bolestima, potresima, poplavama i suši, žegi i zimi, o izgradnji nasipa na Savi, o pokrcima krajiške vojske, sve do vijesti o rođenju djeteta s rcpom i njegovoj smrti.

Takva Kronika s priloženim ilustracijama i pretiskom okružnice generalnog ministra Franjevačkog reda Rafaela a Lugagnana, čini poticajan arheografski doprinos povijesnici Slavonskoga Broda i Brodske regimente, a također i štivo zanimljivo široj javnosti.

Damir Matanović